

Ana Pontón BNGko bozeramailea:

“GALIZIAN ABERTZALETASUNA HANDIAGOA DA HAUTESKUNDEEK DIOTENA BAINO”

Sarria (Lugo), 1977. 18 urterekin Santiago de Compostelara joan zen zientzia politikoak ikastera, eta ez zen herrira itzuli. Oso gazte hasi zen BNGn militatzen, eta oso gaztea zen, halaber, erakundearen ardura karguak bereganatu zituenean. 26 urte dituenetik Galiziako Parlamentuko kidea da, eta otsailean BNGren bozeramaile nazional hautatu zuten. Iraileko hauteskundeetan inkestek aurreikusitako hondamendia saihestu eta gero, Galizian “Pontón efektuaz” hitz egiten hasiak dira jada.

Unai Brea

@unaibrea

ARGAZKIA: XOSÉ MEXUTO

Otsailean aukeratu zintuzten BNGko buru, erakundea birfundatzeko helburua duen *Adiante* (Aurrerantz) prozesua marxtan jartzea onartu zen biltzar berean.

BNGk hamarkada bat darama sostengua galtzen, bai hauteskunde emaitzei dagokienez bai sozialki, eta horrek eztabaida sakona eragin du. PSOE-BNG bitariko gobernua amaitu eta PPK gehiengo absolutua berreskuratu ostean [2009an] eztabaida bizia piztu zen galiziar abertzaletasunaren rolari buruz. Eztabaida hark, azkenik, BNG zatitu zuen, eta sektore batek, kide kopurua-rengatik baino batzuen garrantziagatik –esaterako, Xosé Manuel Beiras– esan-guratsuagoa izan zena, En Marea barruan amaitu den bidea hautatu zuen. Bide hori galiziar abertzaletasunaren ohiko jardunetik aldendu zen, indar politiko propioen aldeko apustua egin beharrean estatu osoko mugimendu batean parte hartuz.

***Adiante* prozesua, orduan, BNGk zatiketa horren aurrean izandako erreakzioa da?** Guk geuk ere uste dugu jendartean al-

daketa izan dela eta une politiko desberdin batean gaudela, bai estatuan gertatzen ari denagatik bai globalizazioak gure nortasunaren eraikuntzan duen eraginagatik. Gailiziar nortasuna bortizki ari da desitxuratzen. Azken biltzarrean etenaldia egin eta gauza batzuk ez ditugula ondo egin onartu genuen. Gure ikuspegiaren eta gure diskurtsoaren zati bat aldatu behar dugu. Uste dut urte honetan egiten hasi garen aldaketek fruitua eman dutela, azken hauteskunde kanpainak jendearekin berriro bat egiteko balio izan digu.

2001etik hauteskunde bakoitzean aurrekoan baino emaitza okerragoak lortu ditu BNGk, eta oso aurreikuspen txarrekin iritsi zineten Galiziako Parlamenturako azken hauteskundeetara. Azkenean legebiltzarkide bat galdu eta zazpitik seira jaitsi zineten. Arrakastatzat jotzeko moduko emaitza da?

Kontuan izan behar da gure abiapuntua ez zela zazpikoa. Ekainean egindako Espainiako hauteskundearen emaitza estrapolatuta Galiziako Parlamentutik kanpo geunden. Azken biltzar nazionala eztabaidarik gogorrenetakoa En Marea espazioan parte hartzeari buruzkoa izan zen.

Ezetz erabaki zenuten.

Eta uste dut asmatu egin genuela, ez baitut En Marea galiziar abertzaletasunaren eremuko indartzat hartzen, hor dauden pertsona batzuek beren burua hala identifikatu arren. Haren erreferentziak Podemosen eremuan daude, eta estatuaren eremuaren barruan jokatzen du. Gauza batzuetan ados egon gaitzke, baina agerikoa da erreferentziako marko desberdinak ditugula. Haiek uko egiten diote gure herriaren erabakitzeko eskubideari buruzko eztabaida mahai gainean jartzeari. Abiapuntu horrek elkarrengandik aldentzen gaitu.

Askotan aipatzen da inkestean arabera, historikoki, galiziarren %25ek duela bere burua abertzaletzat. BNGk behin baino ez du erdietsi boto portzentaje hori, 1997an.

Ez dakit nola jakin dezakegun inkesta horiek errealitatearen isla zehatza diren ala ez. Baina argi dago Galizian abertzaletasun sentimendua handiagoa dela hauteskundeetako emaitzek adierazten dutena baino, konstante historikoa da. Gakoetako bat da, nire ustez, abertzaletasun sentitzen diren askok ez dutela bat egiten eremu horretako indar politikokokin, eta ez dutela botorik ematen edo beste

batzuei ematen dietela. Edonola, gure helburua %25 hori gainditu eta abertzaletasuna noizbait gehiengoa izatea da.

Kanpotik ikusita, horra iristea ia ezinezkoa dela dirudi. PPK gehiengo absolutua lortzen du ia hauteskunde oro...

Nork bere errealitatea ulertu behar du. Gauzak hemen ez dira gertatzen besterik gabe galiziarrok kontserbadoreak garelako; asko erabiltzen da topiko hori, eta ez du zerikusirik herri honen errealitatearekin. Espainiako Estatuan borroka sindikal eta mobilizazio sozial gehien duen lekuetakoa da Galizia. Kontzientzia eta parte hartzea altuak dira. Baina dinamika soziopolitiko eta demografiko oso desberdinak daude hemen. Mapari begiratuta konturatzen zara herritarren zaharkitzea eta despopulatzea handien diren eskualdeetan PP jaun eta jabe dela.

“Galizian benetako ezkerrek abertzalea izan behar du ezinbestean, askapen soziala emateko oraindik dugun estatuaren barne-kolonia rola amaitzea lortu behar delako”

PPk oso egitura sendoa du Galizian. Leku askotan, BNGren udal zerranda batean egoteak kostu handia izan dezake: lana galtzeko arriskua, mehatxuak... Hemen frankismotik jasotako dinamika batzuk

bizirik daude oraindik, eta Galiziaren jokabide politiko eta soziala baldintzatzen dute. Gainera, gure mapa mediatiakoa erabat eskuindarra da.

PPren hegemonia, batetik, eta abertzaletasunak ustez duen pisu soziala hauteskundeetan erabat ez islatzea, bestetik, Galizian eskuineko alderdi abertzalerik ez izatearen ondorioak izan daitezke?

Galdera klasikoa da hori: zergatik ez dago Galizian eskuineko abertzaletasunik? Hein batean, herrialdeko klase egituragatik eta historiagatik. Inoiz ez da burgesia galiziarrik izan, egon zena kanpotik ekarria izan zen. Feudalismoaren garaian, bertako noblezia osoa kanpoko nobleek ordezkatu zuten, Galiziakoak deserriratuak izan ziren, edota boterea kendu zitzaizkien, baita eliz agintari ere. Boteredunak Gaztelakoak ziren, ez bertokoak. Gero, iraultza industrial gertatu zenean Galiziako zati handi bat prozesu horretatik kanpo geratu zen, eta industrializazio apurra, neurri handi batean, kanpoko enpresa-jabeen eskutik etorri zen, ez zen galiziar elite bati lotuta egon. Espainiako Estatuaren barruan Galiziak barne-kolonia funtzioa izan du beti. Egoera horretan, benetako ezkerrek abertzalea izan behar du ezinbestean, askapen soziala emateko rol kolonial hori amaitzea lortu behar delako. Estatuan geuk ditugu soldata baxuek, pentsio baxuek, ekonomia-egituran funtziorik bazterrekoena...

Adiante prozesuan eztabaidan dauden gauzetako bat da BNGk bere burua independentistatzat definituko duen? Gaur arte inoiz ez du hala egin.

Ez dut uste hori denik arazoa. BNGn pentsatzen dugu indar politiko bat bere herriaren kontzientzia mailari egokitu behar zaiola, eta nazio sentimendua nola sustatu ikusi. Testuinguru honetan, garrantzitsuena da Galizia nazioa dela eta autodeterminazioa gauzatzeko eskubidea duela esatea. Behin eskubidea aitortuta, eztabaidatuko dugu hori nola gauzatu. Hor dugu beti Puerto Ricoren adibidea: independentea, baina formaliki baino ez. Eta ikusten ari gara Europar Batasunean estatu independente askok burujabetzarik ez dutela, horra Grezia. Argi dugu estrategiak ezin direla berdinak izan leku guztietan. Euskal abertzaletasunak ere ez du berdin jokatzeko EAEn, Nafarroan eta Iparraldean. ■